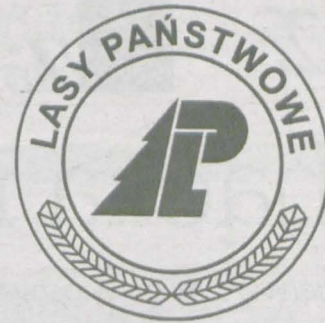

Z wieści lasu

Nadleśnictwo Jarocin, ul. T. Kościuszki 43, tel. (62) 747 23 19, www.jarocin.poznan.lasy.gov.pl

Skończyły się pouczenia, teraz nakładane są mandaty

Na terenach leśnych obowiązuje całkowity zakaz wjazdu pojazdami mechanicznymi. Samochody mogą poruszać się drogami leśnymi tylko w przypadku, gdy dukt stanowi jedyny dojazd do jakiejś miejscowości i to w sytuacji, gdy jest on oznakowany drogowskazami. Na terenach leśnych wolno jedynie spacerować lub jeździć rowerem. Od wielu już lat istnieje jednak problem z osobami, które wjeżdżają nielegalnie do lasu i traktują go jako miejsce do ekstremalnych wyczynów. Jak przyznaje Roman Walczak z posterunku Straży Leśnej w Nadleśnictwie Jarocin, w ostatnim czasie najczęściej problemów stwarzają użytkownicy motocykli krosowych. Quady w porównaniu z latami poprzednimi nie są już tak uciążliwe.

Pomimo zakazu nie tylko wjeżdżają do lasu, ale na dodatek wybierają miejsca trudno dostępne, które często są bardzo cenne przyrodniczo, gospodarczo albo stanowią ostoję zwierząt. Straty wynikające z tego tytułu są nawet trudne do oszacowania. Jednorazowo łamią kilka przepisów. Nie dość, że naruszają zakaz wjazdu do lasu, to jeszcze z drogi leśnej wjeżdżają między drzewa, rozjeżdżają podłoże, skarpy, wzniesienia, źródlika. Niszczą też ściółkę, grzybnie, rośliny oraz sadzonki drzew. Przy okazji ploszą zwierzynę. Stwarzają również potencjalne zagrożenie pożarowe. Bardzo często niszczą takie obszary, w które nie można nawet wchodzić. Ustawa o lasach zakazuje wchodzenia m.in. w młodniki czy uprawy poniżej 4 metrów wysokości. Stwarzają

dodatkowo zagrożenie dla tych, którzy wybierają się do lasu na spacer. Okrzykami i hałasem silnika zakłócają ciszę. Ustawa jasno określa, że takie głośnie zachowanie w lesie jest niedozwolone.

Wśród terenów najczęściej niszczonej przez wielbicieli sportów ekstremalnych znajdują się m.in. te w leśnictwach Cielcza oraz Tumidaj, a w szczególności wzdłuż Lutyni w okolicach Woli Książęcej (rejon pałacu w Słupi), na których znajduje się źródlika. Biegnie tam szlak turystyczny. Najwięcej quadów i motorów pojawia się w lesie w weekendy, dlatego patrole podejmowane są systematycznie popołudniami oraz w dni wolne od pracy. Uprawianiu sportów ekstremalnych sprzyja również ładna pogoda. - *Problem nadal jest, ale ze względu na nasze działania zmniejsza się. To drugi, zaraz po śmieciach wyrzucanych do lasu, Staramy się intensyfikować nasze prace i naprawę widać efekty* - podkreśla strażnik. W egzekwowaniu prawa wspiera ich jarocińska policja oraz straż leśne z Nadleśnictw Piaski i Taczanów. Dużym wsparciem jest też system monitoringu, który znajduje się w lasach. Jak podkreśla Roman Walczak bezpowrotnie minęły czasy, gdy za tego rodzaju wykroczenia udzielano jedynie pouczenia. - *Już z tym skończyliśmy. Za sam wjazd na drogę leśną pojazdem mechanicznym możemy go jeszcze udzielić, ale za quady i motory w lesie są już grzywny* - tłumaczy. Trzy tygodnie temu udało się ująć na gorącym uczynku dwóch motocyklistów. Zostali ukarani mandataми po 500 zł, czyli w maksymalnym wymiarze. (1s)

- **1 czerwca** - Dzień Lasu i Zadrzewień; Międzynarodowy Dzień Dziecka;
- **5 czerwca** - Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego;
- **6 czerwca** - Światowy Dzień bez Samochodu

- (może uda się zostawić kluczyki w domu i odkurzyć swój rower na wyprawę do lasu);
- **8 czerwca** - Światowy Dzień Oceanów;
- **21 czerwca** - Pierwszy dzień lata, najdłuższy dzień roku;

- **23 czerwca** - Dzień Ojca; Noc Świętojańska; Dzień Służby Publicznej;
- **27 czerwca** - Światowy Dzień Rybołówstwa.

Łączą nas drzewa - tak zrobiliśmy to my

Pierwszy dzień wiosny to także Międzynarodowy Dzień Lasów. W tym czasie wystartowała również ogólnopolska kampania „Łączą nas drzewa”. Akcja ma na celu skoncentrować uwagę Polaków na roli drzew w przyrodzie. Pomysłodawcą akcji jest Ministerstwo Klimatu i Środowiska, które realizuje projekt przy współpracy z Lasami Państwowymi. Jej główną ideą jest fakt, że drzewa stanowią jeden z kluczowych elementów zielonej infrastruktury, zaspokajającej liczne potrzeby społeczne.

Tegoroczna, druga edycja akcji odbyła się w 130 lokalizacjach na terenie całej Polski, gdzie lokalne społeczności, w tym młodzież, przedstawiciele samorządów i władz państwowych, zasadzili dziesiątki tysięcy młodych drzew. - Chcemy zaakcentować, że wspólnotą narodową budujemy także w relacjach z ojczyzną przyrodą. Przyroda to spuścizna, którą odziedziczyliśmy po przodkach i którą prześlemy następcom. Wyrazem naszej dbałości o przyrodę jest sadzenie drzew i dbałość o nie. Pokażemy, że łączą nas drzewa - zapowiedział Edward Siarka, pełnomocnik rządu do spraw leśnictwa i łowiectwa.

Nadleśnictwo Jarocin zorganizowało dwa spotkania w kluczowych miejscach naszej jednostki. Pierwsze odbyło się w Ośrodku Edukacji Leśnej „Centrum Zarządzania Łęgami w Czeszewie”. Tam do naszej akcji przyłączyli się uczniowie klasy pierwszej miejscowej szkoły wraz z wychowawcą Lilianą Szymańską. - Miejsce na posadzenie drzewa nieprzypadkowe. Zostało

Dzieci ze szkoły w Czeszewie

Przedшкоlaki z jarocińskiej „Jarzębinki”

ono wybrane tak, aby dzieci - jego mali opiekunowie mogli je widzieć z okien swojej klasy. Serce rośnie, gdy ma się obok siebie takich zaangażowanych przyrodników. Ich ciekawość świata oraz tysiące pytań są bardzo budujące - mówi Marek Dobroczyński z OEL w Czeszewie.

W Jarocinie do edukacyjnej zabawy zaprosiliśmy dzieci z sąsiadującego z nadleśnictwem przedszkola Jarzębinka na nasz zielony skwer przy biurówcu. Zieleni wokół nie zabrakło, bo mamy jej sporo wokół naszego budynku. Mało tego, zwiększyliśmy jej ilość, bo po części zabawowo-teoretycznej przeszliśmy na przedszkolny plac zabaw, gdzie przedszkolaki samodzielnie posadziły swoje pierwsze rośliny w życiu. Na zakończenie wspólne zadeklarowały, iż od tej pory będą pilnować, by roślinkom nie zabrakło wody i miłości.

W tych dniach połączyła nas wspólna idea zwiększania lesistości naszego kraju, połączyły nas drzewa.

Zestawili: WoJak, M.D.

LEŚNY ODKRYWCA

Zapraszamy do lektury naszej nowej serii i zachęcamy do czynnego udziału w tej zabawie. Tym razem na warsztat weźmiemy przyrodę, jej mieszkańców, otoczenie i zachodzące w niej zjawiska. Staniemy się leśnymi badaczami eksperymentującymi z żywym organizmem, jakim jest las. Nasze doświadczenia i eksperymenty będziemy realizować w oparciu o treści zeszytów ćwiczeń wydanych na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Zaczynamy!

W poprzednim eksperymencie badaliśmy twardość drewna. Namaczaliśmy je w wodzie, wbijaliśmy w nie gwoździe oraz ścisaliśmy narzędziami stolarskimi. Z pewnością zaobserwowałeś, że drewno różnych gatunków różni się twardością, stąd w jedne gwoździe wbijały się łatwiej, w inne trudniej. Na części drewnianych klocków ścisł stolarski pozostawił większy lub mniejszy ślad w próbie ścisłu.

Oto wnioski do poprzedniego zadania. Twardość drewna będzie zależała od jego gatunku, ale również od jego suchości. Świeże drewno zaraz

po ścięciu będzie lepiej dawało się traktować narzędziami stolarskimi. Znaczący wpływ na twardość będzie miała wilgotność drewna. W mokre drewno dużo łatwiej wbijesz gwoździe lub pozostawisz wyraźniejszy ślad po ścisaniu. Poza tym drewno pocięte w poprzek słoju czyli po obwodzie będzie miało większą twardość niż pocięte wzdłuż słoju. Na twardość drewna wpływ ma również jego gęstość. Im gęstsze drewno, tym twardsze i ostatecznie cięższe. Dla lepszego zobrazowania można pokusić się o stwierdzenie,

że ma „więcej drewna w drewnie”. Twardość drewna jest określana współczynnikiem Brinella. Im wyższy wskaźnik, tym twardsze drewno. Im twardsze drewno, tym w praktyce podłoga z niego wykonana będzie trwalsza, odporniejsza na ściskanie i ścieranie, dlatego tak docenia się podłogi dębowe. Docenia się również inne twarde gatunki takie jak jesion czy buk. Nie oznacza to, że drewno miękkie jest mniej cenione, ponieważ jest ono wykorzystywane również często w pozostałej stolarce domowej, np. sosna, świerk czy modrzew.

EKSPERYMENT: STRUGANIE DREWNA

Przed wykonaniem eksperymentu musisz wybrać się do lasu lub parku i dokładnie przyjrzeć się obrazowi ściętego pnia.

Będziesz potrzebował:

- klocki/kawałki różnych gatunków drewna, fragment deski z widocznym sękiem,
- lupę,
- dłuto (tu zachowaj szczególną ostrożność, a zadanie wykonaj pod okiem dorosłych lub poproś ich o pomoc),
- ręczną piłkę do drewna.

Wykonujemy eksperyment:

- 1) Obejrzyj przez lupę fragmenty drewna oraz przekrój pnia w terenie. Zaobserwuj słoje w przekroju poprzecznym, zwracając uwagę na ich rozmiar, ilość i kolor.
- 2) Piłą ręczną do drewna nadpij klocki z różnych (wzdłuż i w poprzek włókien) stron na ok. 1 cm głębokości. Zapamiętaj, w którą stronę piłowało się łatwiej.
- 3) Spróbuj dłutem wyżłobić wiór wzdłuż i w poprzek włókien drewna. Zaobserwuj, w którą stronę zadanie wykonywało się łatwiej? Czy da się łatwo dłutem wyżłobić wiór w sęku?

Odpowiedzi i wnioski znajdziesz w kolejnym wydaniu „Wieści z Lasu”. W nim również kolejne zadanie. Zachęcamy do wspólnej zabawy i eksperymentowania.

Zestawił: WoJak
Zaczerpnięto: „Drewno. Leśne obserwacje i eksperymenty”
A. Czyżewski, K. Kołacz,
S. Łoboziak, S. Sitarek
dla DGLP Warszawa 2016

POWIATOWY KONKURS EKOLOGICZNY

„Mały ekolog 2022”

Dzieci rozpoznawały śpiew ptaków, tropy zwierząt i prawidłowe oznakowanie segregacji odpadów.

21 kwietnia na sali MCT Żerków odbył się Powiatowy Konkurs Ekologiczny „Mały ekolog 2022”. Organizatorem konkursu było Publiczne Przedszkole w Żerkowie, a pomysłodawcą i prowadzącą konkurs nauczycielka tego przedszkola Joanna Matuszczak.

Do konkursu zgłosiło się 14 dwuosobowych drużyn dzieci sześciolat-

nich z przedszkoli z terenu powiatu jarocińskiego. Pierwszym zadaniem konkursowym było przyporządkowanie owoców do drzew. Następnie dzieci rozpoznawały ptaki po wysłuchaniu ich śpiewu, potem przyporządkowywały tropy do zwierząt, kolorowały na odpowiedni kolor kosze do segregacji odpadów i odgadywały zagadki

dotyczące ptaków, owadów, drzew i runa leśnego oraz zwierząt lasów, pól i łąk. Ostatnim zadaniem był rzut szyszką do celu. Po wszystkich konkursach w sumie drużyna mogła zdobyć 23 punkty. Jury w składzie: Lidia Czechak, starosta powiatu jarocińskiego, Maria Pawlaczyk, dyrektor Publicznego Przedszkola w Żerkowie,

Bartłomiej Nowicki, sekretarz gminy, Joanna Wyrwas-Jaśkowiak, przedstawicielka referatu ds. gospodarki odpadami oraz Joanna Matuszczak, nauczycielka przedszkolna, wyłoniło zwycięzców konkursu, którym nagrody wręczyli burmistrz Żerkowa Michał Surma oraz prowadząca konkurs Joanna Matuszczak.

I miejsce zajęła Szkoła Podstawowa w Górze, Oddział Zerowy z 20 punktami

II miejsce zajęła Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Dobieszczyźnie z 19 punktami

III miejsce zajęło Niepubliczne Przedszkole „Poziomka” w Jarocinie z 18 punktami.

AKTUALNOŚCI

WOT będzie szkolić leśników

foto: Alicja Chęcińska

Wojska Obrony Terytorialnej przeprowadzą cykl szkoleń próbrobronnych dla leśników, obejmujący posługiwanie się bronią, ratownictwo pola walki i inne przydatne techniki. Pierwsze wspólne ćwiczenia odbyły się w Centrum Szkolenia Strzeleckiego Lasów Państwowych w Plaskoszu koło Tucholi. - *Lasy Państwowe i leśnicy od zawsze i w każdej sytuacji pozostają do dyspozycji państwa* - podkreśla Józef Kubica, p.o. dyrektor generalny Lasów Państwowych. - *Szkolenia obronne, które rozpoczynamy z WOT to nie nowość. Takie kursy odbywały się już przed laty. Kontynuujemy najlepsze tradycje Przysposobienia Wojskowego Leśników. W przypadku konfliktu, lasy są terenem prowadzenia działań zbrojnych. Stąd tak ważne jest przygotowanie do walki na tych obszarach. Przypomnijmy - w Lasach Państwowych pracuje ok. 26 tysięcy ludzi, znakomita większość w jednostkach terenowych.* (LP)

KGW promują zdrową żywność z polskich lasów

Startuje ogólnopolski konkurs Lasów Państwowych „Natura od kuchni” skierowany do Kół Gospodyń Wiejskich. Granty w wysokości do 5 tys. zł trafią do organizacji, które przygotowują najciekawsze propozycje wypromowania zdrowej żywności z polskich lasów. Zaś dla wszystkich miłośników „Dobrego z lasu” powstanie książka kucharska z regionalnymi, domowymi przepisami. Wszystkie niezbędne informacje - regulamin, przebieg i wyniki konkursu - będą na bieżąco umieszczane na stronie internetowej organizatora www.cilp.lasy.gov.pl/konkursy/kgw. Udział w konkursie jest bezpłatny. Zgłoszenia można przysyłać do 30 września 2022 r. (LP)

Wnykarz ujęty

foto: Maciej Grześków

Strażnicy leśni z Nadleśnictwa Dynów ujęli kłusownika, który od pewnego czasu zakładał wnyki na zwierzynę w leśnictwie Ulucz. Zamontowane przy wnykach foto-pułapki pozwoliły zidentyfikować sprawcę, którym okazał się mieszkaniec wsi Bórownica. - *Wszystkie zostały zdjęte i zabezpieczone jako dowód w sprawie* - mówi Maciej Grześków, komendant posterunku Straży Leśnej w Nadleśnictwie Dynów. - *W trakcie dalszych czynności mężczyzna przyznał się do skłusowania sarny na wnyki. Policja postawiła mu trzy zarzuty: skłusowania sarny, usiłowania kłusownictwa i posiadania narzędzi kłusowniczych. Sprawcy grozi kara do 5 lat pozbawienia wolności. Przypadków kłusownictwa niestety nie brakuje. Rekordowy pod tym względem był rok 2019, kiedy straż leśna z terenu RDLP w Krośnie ujawniła 25 epizodów kłusowniczych, rok później było ich 13, a w roku ubiegłym 17 przypadków. Co roku strażnicy likwidują 150-300 wnyków zastawionych na leśną zwierzynę.* (LP)

Niepełnosprawni w lesie

Ruszyła już piąta edycja programu „Lezczymy lasem”, realizowanego przez Fundację Przyjazna Planeta w partnerstwie z Lasami Państwowymi. Program skierowany do dzieci niepełnosprawnych polega na organizowaniu zajęć terapeutycznych w terenie. Jest realizowany aktualnie przy współpracy z trzema Specjalnymi Ośrodkami Szkolno-Wychowawczymi w Radomsku, Bełchatowie i Piotrkowie Trybunalskim. Bierze w nim udział blisko setka dzieci. Są to osoby z niepełnosprawnościami natury umysłowej, głównie z zespołem Downa i autyzmem. Jeżdżą do lasu cyklicznie - po kilka razy wiosną i jesienią. (LP)

Zestawił: WoJak

W Konarzycach dzieci montowały budki lęgowe

Fot. Urząd Miejski w Kajażu Wilk.

W związku z nadchodzącym Dniem Ptaków Wędrownych piątkowe (13 maja) przedpołudnie dla uczniów Szkoły Podstawowej im. Emilii Szanińskiej w Konarzycach rozpoczęło się bardzo pracowicie, a poświęcone było - nie komu innemu - jak... dziuplakom! Wszystko to za sprawą akcji, dzięki której dzieci wykonały 5 budek lęgowych. Kolejny raz do inicjatywy przyłączyło się Nadleśnictwo Jarocin. Leśnik edukator, Jakub Wojdecki, opowiedział o idei tworzenia nowych punktów lęgowych, a także o wyborze miejsca i usytuowaniu ptasiego domku na drzewie. Następnie zaprezentował przywiezione ze sobą budki

lęgowe, które bezpłatnie przekazało Nadleśnictwo Jarocin. Dalej - krok po kroku - opowiedział, jak ze wszystkich składowych elementów, przy pomocy wkrętarki, zmontować taką budkę. Na koniec przekazał uczniom wskazówki dotyczące dbania o czystość ptasich domów.

Gotowe skrzynki lęgowe znajdują swoje miejsce nie tylko na przyszkolnym podwórzu, ale również na Terenach Rekreacyjnych w Jarosławkach. Tam także istnieją doskonałe warunki do ochrony ptaków: piękne i różnorodne gatunkowo i wiekowo lasy oraz znajdujące się w ich otoczeniu Jezioro Jarosławskie.

Opr. Natalia Praczyk

Samiec ciernika ma piękną szatę godową

W zakolach rzek z wolno płynącą wodą, stawach, kanałach, sadzawkach, gdzie dno porośnięte jest roślinnością wodną, w okresie lata można dojrzeć stada cierników (*Gasterosteus aculeatus*). Te drobne rybki spotykane są zarówno w wodach słodkich, jak i w przybrzeżnych wodach Bałtyku. W zasadzie nie mają znaczenia gospodarczego, ale jeśli występują licznie, uważane są za rybi chwast, bo wyjadają ikrę innych gatunków ryb, które hodowane są dla celów komercyjnych. Niezmiernie cieszą się jednak powszechnym uznaniem wśród akwarystów. Decyduje o tym ciekawa biologia ich rozrodu oraz niezwykle piękne ubarwienie samca w okresie godowym.

Poza okresem godowym cierniki tworzą małe ławice, które w okresie zimowym przebywają na głębszych wodach. Dorosły ciernik ma 5 - 8 cm długości. Jego wydłużone ciało jest bocznie spłaszczone, pozbawione łusek. Wzdłuż linii bocznej występuje rząd zachodzących na siebie dachówkowato płytek kostnych. Grzbiet jest szarozielony, boki ciała srebrzyste, a brzuch szary. Na grzbiecie, zwykle przed płetwą grzbietową, znajdują się trzy ostre i twarde kolce. Płetwy brzuszne również przekształcone są w cierniste wyrostki. Jedne i drugie doskonale bronią rybkę przed polującymi na nią drapieżnikami. Wrogami ciernika są duże ryby drapieżne, ptaki wodne, rżesorki, wydry.

Ciernika spośród innych gatunków ryb krajowych wyróżnia zwyczaj budowania gniazda i opieka sprawowana przez samca nad potomstwem.

Wiosną stada cierników rozpadają się, a dojrzałe samce przybierają piękną szatę godową. Ich grzbiet staje się zielonkawoniebieski, o metalicznym połysku. Gardło i piersi są czerwone, a przezroczyste dotąd płetwy grzbietowa i odbytowa ciemnieją. Tęczówka oka zyskuje niebieską barwę i lśni srebrzyście. Samce stają się bardzo agresywne i zaciekle bronią przed rywalami miejsca wybranego na swoje gniazdo. Powstaje ono na dnie zbiornika wod-

troskliwie opiekować się jajeczkami, a potem narybkami. Broni gniazda przed intruzami, usuwa niezapłodnione i pleśniejące ziarna ikry. Wchłując płetwami powoduje przepływ wody przez tunel gniazda, co zapewnia jego młodym mieszkańcom dopływ świeżych porcji tlenu. Po kilku dniach wylęgają się młode, które po wchłonięciu woreczka żółtkowego zaczynają odżywiać się drobnym planktonem. Po około dwóch tygodniach opusz-

nego lub nisko wśród roślin. Miękkie włókna roślinne, kawałki liści, nitki glonów sklejone zostają wydzieliną nerek budowniczego. Kiedy gniazdo w kształcie tunelu o długości kilku centymetrów jest gotowe, samiec wabi do niego znajdujące się w pobliżu samice. Prowadzi je do gniazda popychając pyszczkiem. Każda z nich składa od 100 do 400 jajeczek, a samiec natychmiast polewa je nasieniem. Samice zostają odpędzone, a ojciec zaczyna

czają terytorium ojca i grupują się w duże stada. Samiec przestaje się nimi interesować, traci piękne barwy godowe i powraca do stada swoich pobratymców.

Dorosłe cierniki, pomimo swoich drobnych rozmiarów, prowadzą drapieżny tryb życia. Żerują w przydennej strefie zbiornika wodnego, gdzie polują na małe skorupiaki, larwy owadów, drobne mięczaki i narybek innych gatunków ryb.

Wacław Adamiak

Operacja Czysta Rzeka

Akcja Operacja Czysta Rzeka narodziła się nad Bugiem w 2018 r. Pomysł powstał w redakcji magazynu „Kraina Bugu” w sierpniu, a już pod koniec roku rozpoczęły się działania organizacyjne. Pierwotnie akcja miała polegać wyłącznie na sprzątaniu rzeki Bug i jej dopływów. Jednak w ciągu kilku dni od jej ogłoszenia okazało się, że potrzeby nie dotyczą wyłącznie tego regionu, a chętnych do społecznej inicjatywy nie brakuje w całej Polsce. Dodatkowo do akcji bardzo szybko przyłączyły się osoby publiczne oraz lokalni liderzy. Akcja nabrała tempa i z formatu zakładającego jednodniowe działanie nad Bugiem bardzo szybko rozwinęła się do działań ogólnopolskich i trwała kilka tygodni.

Dziś, czyli po czterech latach działania, Operacja Czysta Rzeka obejmuje swym zasięgiem całą Polskę. Nasz południowy brzeg rzeki Warty na odcinku

Dębno - Czeszewo (5 km) oraz starorzecze „Duża starucha” również ma swoich opiekunów. Od dwóch lat są nimi harcerze kręgu instruktorskiego CZARNA 6 z Hufca ZHP Jarocin im. Lotnictwa Polskiego, a dowodzi nimi phm. Krzysztof Pelec.

Nie jest to jednak standardowe zbieranie śmieci z brzegu rzeki. Jest to całodniowa wyprawa, która swój początek ma o świcie, a kończy się o zachodzie słońca tradycyjnym harcerskim ogniskiem. Nie może wtedy zabraknąć pieśni harcerskich:

*Ogniska już dogasa blask
Braterski splećny krąg
W wieczornej ciszy w świetle gwiazd
Ostatni uścisk rąk...*

Dobrze jest wiedzieć, że są ludzie, którzy chcą dzielić się swoją pracą na rzecz naszej pięknej przyrody. Harcerze, dziękujemy!

